

KATECHEZA VIII

BÓG MÓWI DO MNIE W SWOIM SŁOWIE, KTÓREGO ISTOTĄ JEST PRAWDA (Ps 119,160)

CEL KATECHEZY

Ta katecheza dotyczy zasadniczo wiarygodności księgi Pisma św. Opiera się głównie na obrazach. W czasach, kiedy podważa się autentyczność słowa Bożego i jego niezmienny przekaz, taka katecheza wydaje się być bardzo potrzebna. Ukazane tu będą odkrycia archeologiczne, stąd prelekcja nabierze charakteru nieco apologetycznego. Pomocą będą opracowania Josha McDowella o wiarygodności Biblii według kryteriów badania autentyczności tekstów starożytnych. Katecheza ta ma prowadzić do wiary w Słowo Boże, a więc w prawdę przekazywaną przez Kościół. Poruszone też zostanie zagadnienie Tradycji Apostolskiej jako drugiego źródła Objawienia. „Święta Tradycja i Pismo święte stanowią powierzony Kościołowi jeden święty depozyt słowa Bożego” (Sobór Watykański II, *Dei verbum*, nr 10).

TREŚĆ KATECHEZY

1. Dzisiejsza katecheza będzie dotyczyła wiarygodności Pisma św. Spojrzymy na Biblię jako na księgę starożytną i zbadamy jej wiarygodność, nie zapominając przy tym, że jest ona słowem Boga. Sobór Watykański pisze: „Prawdy przez Boga objawione, zawarte i przedłożone na piśmie w księgach świętych zostały spisane pod natchnieniem Ducha Świętego” (*Dei Verbum*, nr 11). Autorem więc tej księgi jest sam Bóg.

2. Ważną wskazówką jest fakt, że sam Bóg nie chciał, by teks Biblii uległ zmianom. Biblia jest bowiem księgą, przez którą Bóg objawił prawdę o sobie. Zmiana tekstu wypaczyłaby obraz Boga. Bóg nie mógł do tego dopuścić. Duch Święty natchnął autorów natchnionych do jej spisania, a powstawała ona na przestrzeni prawie 2000 lat! Sama Biblia potwierdza więc swoją wiarygodność następującymi fragmentami:

„Niebo i ziemia przeminą, ale moje słowa nie przeminą” (Mt 24,35).

„Dopóki niebo i ziemia nie przeminą, ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Prawie, aż się wszystko spełni” (Mt 5,18).

„Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego” (J 6,68).

„Łatwiej niebo i ziemia przeminą, niż żeby jedna kreska mogła odpaść z Prawa” (Łk 16,17).

„Trawa usycha, więdną kwiat, lecz słowo Boga naszego trwa na wieki” (Iz 40,8).

3. Warto podkreślić fakt, że Biblia spisywana była przez naocznych świadków. Za przekazywane prawdy oddali oni życie. Oni sami tak o tym mówią:

„Zaświadczył to ten, który widział, a świadectwo jego jest prawdziwe” (J 19,35).

„Tak jak nam je przekazali ci, którzy od początku byli naocznymi świadkami i sługami słowa” (Łk 1,2).

„Oznajmiamy wam, cośmy ujrzeli i usłyszeli” (1 J 1,30).

„Nie za wymyślonymi bowiem mitami postępowaliśmy wtedy, gdy daliśmy wam poznać moc i przyjście Pana naszego Jezusa Chrystusa, ale jako naoczni świadkowie Jego wielkości” (2 P 1,16).

„Wszelkie Pismo od Boga natchnione” (2 Tm 3,16).

4. **Ale dziś nie zabraknie i takich, co powiedzą, że tekst Pisma św. nie jest prawdziwy.** Wysuwają argument, że nie ma żadnych oryginalnych zwojów, które wyszły bezpośrednio spod ręki autora natchnionego, a to, co mamy to tylko kopie, odpisy – z resztą z biegiem setek lat zniekształcone... Inni mówią, że Watykan ukrywa tzw. „niewygodne” księgi. **Pojawiają się filmy**, które zawierają takie wątki np.: *Kod Leonarda Davinci*, w którym wychodzi na jaw Ewangelia wg Filipa dopiero z III wieku, w która ma sugerować jakoby Maria Magdalena była żoną Jezusa, film *Stygmaty*, z rzekomo ukrytą przez Kościół Ewangelią Tomasza w tle czy też film *Ostatnie kuszenie Chrystusa*, w którym Chrystus schodzi z krzyża i wpada w ramiona Marii Magdaleny.

Przyjrzymy się więc teraz zasadom odpisywania tekstów Starego Testamentu. Spisane teksty szybko ulegały zniszczeniu i należało je odpisywać. **Między V a III w. przed Chrystusem powstała grupa naukowców żydowskich – skrybów, którzy oddali się dokładnemu zachowaniu starożytnych manuskryptów i tworzeniu nowych kopii.** Powstały bardzo rygorystyczne zasady kopiowania manuskryptów. Bóg bowiem nakazał i zaszczylił w Żydach wielki szacunek do jego słowa (Pwt 6,3.6-9).

Skryba rozpoczynał swój dzień od ceremonialnego obmycia całego ciała. Zakładał później pełny żydowski strój i dopiero wtedy zasiadał do stołu. Kiedy pisał, napotykał na hebrajskie imię Boga, nie mógł rozpocząć pisania tego imienia piórem dopiero co zanurzonym w atramencie z obawy, że mogłoby to rozmazać stronę. Kiedy już rozpoczął pisanie imienia Boga, nie mógł zatrzymać się lub pozwolić sobie na nieuwagę, nawet jeśli król wszedł do pomieszczenia. Prócz tego:

- Zwój musiał być napisany na skórze rytualnie czystego zwierzęcia;
- Każda skóra musiała zawierać określoną liczbę kolumn, taką samą przez całą księgę;
- Długość kolumny nie może być krótsza niż 48 wersów ani dłuższa niż 60 wersów;
- Szerokość kolumny musiała się składać dokładnie z 30 liter;
- Między każdą spółgłoską musiał pojawić się odstęp szerokości nitki;
- Nic - nawet najkrótsze słowo - nie mogło być kopiowane z pamięci: należało kopiować literę po literze;
- Skryba musiał liczyć ile razy dana litera alfabetu pojawiła się w każdej księdze i porównywać z oryginałem;
- Jeśli się okazało, że manuskrypt posiadał choćby jeden błąd - niszczone go!

5. **Biblia jest księgą bardzo wiarygodną, kiedy poddamy ją kryterium badań dzieł starożytnych.** Godne zainteresowania jest **świadczenie Josha McDowella** prawnika, który broni historyczności Biblii. Jako ateista i student prawa został poproszony, by zanegować historyczność Biblii. Ku swojemu zdziwieniu **wyniki jego prac były zupełnie odwrotne i zaowocowały głębokim nawróceniem i przyjęciem Chrystusa.** Dziś pisze wiele książek w bronie wiary i jeździ po świecie prowadząc dyskusje i spotkania.

W jednej z jego książek czytamy, że do połowy XX wieku najstarszy posiadany odpis hebrajski Starego Testamentu pochodził dopiero z 900 r. po Chrystusie. Odnaleziono jednak odpisy tekstu Starego Testamentu w jaskiniach nad Morzem Martwym **o tysiąc lat starsze!** Odkrycie to wstrząsnęło archeologią biblijną! **Po szczegółowej analizie porównawczej okazało się, że tekst Starego Testamentu spisany przed Chrystusem był niemal identyczny z tekstem z 900 po Chrystusie, który jako jedyny posiadaliśmy aż do XX wieku!** 5% procent różnicy wynikało z odmian w literowaniu. Co najistotniejsze, **w żadnym miejscu nie zmienił się sens tekstu Starego Testamentu!**

W przypadku Nowego Testamentu historycy szacując wiarygodność tekstu literatury starożytnej badają:

- a) okres przerwy między oryginałem a najwcześniejszą kopią
 b) ilością dostępnych manuskryptów.

Spójrzmy na poniższą tabelę:

Księga	Data napisania	Najstarsze kopie	Okres dzielący
Iliada	800r. przed Chrystusem	400r.przed Chrystusem	ok. 400 lat
Wojna galijska	100-44 r. p. Chrystusem	900 r. po Chrystusie	ok. 1000 lat
Historia (Herodot)	480-425r. p. Chrystus.	900 r. po Chrystusie	ok. 1350 lat
Roczniki (Tacyt)	100r. po Chrystusie	1100 r. po Chrystusie	ok. 1000 lat
Nowy Testament	50-100r. po Chrystusie	114-325 r.	50-225 lat

Widzimy, że najstarsza zachowana kopia (najbliższa oryginałowi) Iliady Homera powstała ok. 400 lat do napisania oryginału. Iliada ma też 643 kopie. Natomiast ostatnie kopie Wojen Galijskich, Historii Herodota czy Roczników Tacyta powstały 1000 lat od oryginału, który zaginął. Mają one jedynie do 20 kopii. Najstarszy odpis dzieł filozofa Platona powstał 1300 lat od napisania oryginału i zawiera 7 kopii.

Jeśli chodzi o Nowy Testament, na tle innych dzieł starożytnych wypada on zadziwiająco wiarygodnie! Żadna inna księga ze starożytnego świata nie może przybliżyć się do wiarygodności Nowego Testamentu. Natomiast tylko od 50 do 225 lat dzieli najstarsze teksty Nowego Testamentu, jakie mamy, od oryginału, który uległ zniszczeniu. Kopii zaś jest aż około 25 000! W świetle wyników tych badań pozostaje nam postawić pytanie: **Dlaczego poddaje się krytyce historyczność Biblii, a inne dzieła uważa się za pewne?** Przecież Apostołowie oddali życie za to, co pisali i mówili. Byli też naocznymi świadkami tych wydarzeń, co wielokrotnie sami podkreślają! Archeologia nigdzie nie zanegowała historyczności Biblii. **Żadna księga ze starożytnego świata nie jest bardziej wiarygodna od Biblii!**

6. Słowo Boże potwierdzone jest także zewnętrznymi dowodami. Nowy Testament jest tak obszernie cytowany w starożytnych manuskryptach niebiblijnych autorów, że całe 27 ksiąg od Mateusza po Apokalipsę mogłoby być zrekonstruowane praktycznie słowo po słowie z tych źródeł!

Pisarze chrześcijańscy:

Euzebiusz (339 r.) – 11139 razy cytuje pisma św. Jana

Ireneusz (180 r.) – 111 razy cytuje również teksty św. Jana

Klemens Rzymski (95 r.), Ignacy (70-110 r.), Polikarp (70-156 r.), Tycjan (170 r.) – również cytują Nowy Testament

Pisarze niechrześcijańscy:

Tacyt (historyk rzymski; 55-117 r.)

Józef (żydowski historyk; 37-100 r.) potwierdzają treść niektórych fragmentów

7. Zastanówmy się teraz jakie były kryteria uznania danej księgi za kanoniczną. Dlaczego Kościół uznaje za kanoniczne 46 ksiąg Starego Testamentu i 27 Nowego, a reszty ksiąg nie włącza do kanonu, a więc nie uznaje za natchnione przez Ducha Świętego? Te inne księgi nazywamy apokryfami. Czym więc jest apokryf? Oto definicja z Encyklopedii Katolickiej, która wiele wyjaśnia: *Apokryfy są to starożytne pisma żydowskie i wczesnochrześcijańskie, niepewnego pochodzenia, o treści często tajemnej, wręcz odbiegającej od powszechnie przyjętej nauki, dostępne jedynie dla mędrców. Apokryfów nie zaliczano nigdy do oficjalnego zbioru ksiąg świętych, mimo że upodabniają do nich osobą domniemanego autora, tematyką, wątkiem opowiadania oraz biblijnymi rodzajami literackimi [...]. W odróżnieniu od ksiąg kanonicznych nigdy nie były czytane publicznie na zebraniach*

liturgicznych. *Wartość historyczna i doktrynalna apokryfów jest różna; zawierając wiele fantastycznych i naiwnych danych, odzwierciedlają jednak zagadnienia teologiczne i etyczne nurtujące środowisko, w którym powstały.* (t. I, Lublin 1973, 758) Hugolin Langkammer

8. **Nie możemy zapominać, że drugim źródłem wiary jest Tradycja Apostolska.** Jest to treść wiary przekazana ustnie, nie spisana. W tekstach Soboru Watykańskiego II czytamy: „Tradycja święta zatem i Pismo święte ściśle się ze sobą łączą i komunikują. Obydwoje bowiem, wypływając z tego samego źródła Bożego, zrastają się jakoś w jedno i zdążają do tego samego celu. Albowiem Pismo św. jest mową Bożą, utrwaloną pod natchnieniem Ducha Świętego na piśmie, a święta Tradycja, słowo Boże, przez Chrystusa Pana i Ducha Świętego powierzone Apostołom, przekazuje w całości ich następcom, by oświeceni Duchem prawdy, wiecznie je w swym nauczaniu zachowywali, wyjaśniali i rozpowszechniali. Stąd to Kościół osiąga pewność swoją co do wszystkich spraw objawionych nie przez samo Pismo święte. Toteż obydwójce należy z równym uczuciem czci i poważania przyjmować i mieć w poszanowaniu. Święta Tradycja i Pismo św. stanowią jeden święty depozyt słowa Bożego powierzony Kościołowi. Na nim polegając, cały lud święty zjednoczony ze swymi pasterzami trwa stale w nauce Apostołów, we wspólnocie braterskiej, w łamaniu chleba i w modlitwach (por. Dz 2,42 gr.), tak iż szczególna zaznacza się jednomyślność przełożonych i wiernych w zachowaniu przekazanej wiary, w praktykowaniu jej i wyznawaniu” (*Dei verbum*, nr 9 i 10).

9. **Spójrzmy teraz na niektóre dowody archeologiczne na wiarygodność Biblii.** Warto podkreślić, że nie ma żadnego odkrycia, które zanegowałoby jakiś fragment Biblii.

10. **Ciekawym odkryciem jest Arka Noego.** W górach Ararat w Turcji odkryto pozostałości łodzi oraz kamienie, które mogły służyć za kotwice. „*Arka osiadła na górach Ararat*” – czytamy w Biblii (Rdz 8,4).

11. Szczegółowa analiza wykazuje, że ta konstrukcja ma kształt łodzi i szkielet wewnątrz.

12. **Kolejnym odkryciem są ludzie o ogromnych wielkościach.** Są to tajemnice historii, ale Biblia o nich mówi: „*A w owych czasach byli na ziemi olbrzymi; a także później, gdy synowie Boga zbliżali się do córek człowieczych, te im rodziły. Byli to więc owi mocarze, mający sławę w owych dawnych czasach*” (Rdz 6,4).

„*Nie przepuścił Pan starodawnym olbrzymom, którzy się zbuntowali ufni w swą siłę*” (Syr 16,7).

„*Tam urodzili się olbrzymi, sławni od początku, wielcy, biegli w walce. Ale nie tych wybrał Bóg i nie im wskazał drogę do mądrości. Zginęli dlatego, że mądrości nie mieli, zginęli z powodu swej nierozwagi*” (Ba 3,26-28).

13. Archeologowie odkryli również pozostałości Sodomy i Gomory. Miasta te wylaniają się spod pyłu wulkanicznego. Jak wiemy z Biblii, zostały zniszczone przez Boga deszczem ognia i siarki za grzechy homoseksualizmu. Czytamy w Biblii: „*Pan rzekł: Głośno się rozlega skarga na Sodomę i Gomorę, bo występki ich mieszkańców są bardzo ciężkie*” (Rdz 18,20).

„*Pan spuścił na Sodomę i Gomorę deszcz siarki i ognia pochodzący od Pana z nieba. I tak zniszczył te miasta oraz całą okolicę wraz ze wszystkimi mieszkańcami miast, a także roślinność*” (Rdz 19,24-25).

14. Teraz zagłębimy się w odkrycia trasy wędrówki Narodu Wybranego, z Egiptu do Kanaanu. Są to wyniki badań Ronalda Wyatta.

15. **„Wody się rozstąpiły, a Izraelici szli przez środek morza po suchej ziemi, mając mur z wód po prawej i lewej stronie”** (Wj 14,22). Tak wydarzenie przejścia przez Morze Czerwone relacjonuje Biblia.

16. Przy zatoce Akaba znajduje się plaża Nuweiba. Ta potężna plaża jest początkiem podwodnego mostu o dnie piaszczystym. Jest to najpłytsze płaskie dno zatoki. O ile sama zatoka sięga głębokości 1800 metrów, tak przy plaży Nuweiba w najgłębszym punkcie ma ona kilkaset metrów.

17. Na dnie tej plaży odkryto pozostałości rydwanów faraona, które zostały rozbite. *„Powracające fale zatopiły rydwany i jeźdźców całego wojska faraona (...); nie ocalał z nich ani jeden”* (Wj 14,28). Są one porośnięte koralowcami.

18. Podczas wędrówki lud domagał się wody. Mojżesz na rozkaz Boga uderzył w skałę i wypłynęła z niej woda. *„Ja stanę przed tobą na skale, na Horebie. Uderzysz w skałę, a wypłynie z niej woda, i lud zaspokoi swe pragnienie”* (Wj 17,6).
„Wtedy wypłynęła woda tak obficie, że mógł się napić zarówno lud, jak i jego bydło” (Lb 20,11)

19. Odkryto również inne świadectwa obozowania Izraelitów na pustyni.

20. Według odkryć Ronalda Wyatta góra Synaj nie leży na półwyspie synajskim w Egipcie, ale w Arabii Saudyjskiej. Jest to góra Jabel El Lawz, a przez miejscowych nazywana jest Jabal Mussa – Góra Mojżesza. Jest ona spalona od ognia. *„Trzeciego dnia, z nastaniem poranku, pojawiły się grzmoty i błyskawice, i gęsty obłok nad górą, i doniosły głos trąby, tak że zadrżał cały lud, który był w obozie. Mojżesz wyprowadził z obozu lud naprzeciw Boga, a oni ustawili się u stóp góry”* (Wj19,16-17).
„A góra Synaj cała dymiała, gdyż Pan zstąpił na nią w ogniu. Jej dym unosił się jak dym z pieca, a cała góra trzęsła się bardzo” (Wj 19,19).
Jest to góra, na której Bóg dał nam Dekalog – Dziesięć Przykazań.

21. U stóp góry znajduje się ołtarz i pozostałości Stell, które postawił Mojżesz. *„Nazajutrz wcześniej rano zbudował ołtarz u stóp góry i postawił dwanaście stel, stosownie do liczby dwunastu pokoleń Izraela”* (Wj 24,4).

22. *„Wstał więc i posiliwszy się, szedł w mocy tego posiłku czterdzieści dni i czterdzieści nocy aż do góry Bożej Choreb. I wszedł tam do **pieczary**, aby tam przenocować”* (1 Krl19,8-9).
Grota, w której skrył się Eliaasz znajduje się na tej górze.

23. W niewielkim oddaleniu od góry Synaj znajduje się potężna konstrukcja z naniesionych kamieni. Wokół zauważamy petroglify egipskie. Jest to więc ołtarz złotego cielca.

24. **„Żywe jest Słowo Boże, skuteczne i ostrzejsze, niż wszelki miecz obosieczny, przenikające aż do rozdzielenia duszy i ducha, stawów i szpiku, zdolne osądzić pragnienia i myśli serca”** (Hbr 4,12). Biblia więc jest słowem samego Boga!

25. **„Nieznajomość Pisma świętego jest nieznajomością Chrystusa”** – napisał św. Hieronim. Niech więc nie będzie dnia, kiedy ta księga pozostanie zamknięta, leżąca może gdzieś tam w szufladzie, czy stojąca wśród wielu innych książek. A może powinno zająć w naszym domu jakieś szczególne miejsce?

Niech tę katechezę zakończy świadectwo pewnej młodej osoby, zapytanej czym dla niej jest słowo Boże: „Pismo św. **rodzi moją wiarę i jest dla mnie ciągle tajemnicą**, tak jak moja wiara. Jest światłem i najlepszym **strażnikiem moralności** w najgorszych i najciemniejszych chwilach życia. **Pozwala poznać Jezusa** (...). Każdego dnia (...) zachwyca, pociesza, buduje wiarę i poucza. **Pilnuje, bym się nie zgubiła**, umiała nazywać rzeczy po imieniu i wyraźnie widziała granice między dobrem a złem, która w dzisiejszym świecie, jest tak zatarta! Pilnuje, bym nie była letnia, **dale siły do świadectwa** w każdej chwili życia! **A to wszystko tylko dlatego, że to słowo samego Boga**”.